

Procedura szacowania szkód w gospodarstwach rolnych i działach specjalnych produkcji rolnej w których wystąpiły szkody spowodowane przez niekorzystne zjawiska atmosferyczne.

Komisje Gminne winny dokonywać szacunków szkód, **tylko i wyłącznie** tych, które powstały w wyniku: gradu, deszczu nawalnego, ujemnych skutków przezimowania, przymrozków wiosennych, powodzi, huraganu, pioruna, obsunięcia się ziemi, lawiny lub suszy w środku trwałym.

I. Słowniczek

Niekorzystne zjawiska atmosferyczne: grad, deszcz nawalny, ujemne skutki przezimowania, przymrozki wiosenne, powódź, huragan, piorun, obsunięcie się ziemi, lawina, susza

1. **powódź** – oznaczają szkody powstałe wskutek:

- a. zalania terenów w następstwie podniesienia się poziomu wód płynących i stojących,
- b. zalania terenów wskutek deszczu nawalnego,
- c. spływu wód po zboczach lub stokach na terenach górskich i podgórskich.

Nie traktuje się natomiast jako zalania, nawilgocenia gleby, jeżeli nie było ono poprzedzone wystąpieniem wody na powierzchni gruntu. Jako zalania nie traktuje się również zastoisk wodnych, utrzymujących się corocznie w terenach podmokłych o wysokim poziomie wody gruntowej przez dłuższe okresy czasu niezależnie od nasilenia opadów atmosferycznych.

2. **huragan** – oznaczają szkody powstałe w wyniku działania wiatru o prędkości nie mniejszej niż 24 m/s, którego działanie wyrządza masowe szkody; pojedyncze szkody uważa się za spowodowane przez huragan, jeżeli w najbliższym sąsiedztwie stwierdzono działanie huraganu;

3. **piorun** – oznaczają szkody będące następstwem wyładowania atmosferycznego pozostawiającego bezsporne ślady tego zdarzenia, potwierdzonego dokumentem z Policji lub Straży Pożarnej lub Powiatowego Inspektora Weterynarii w przypadku zwierząt gospodarskich, jeżeli zdarzenie miało miejsce poza budynkiem inwentarskim;

4. **suszę** – oznaczają szkody spowodowane wystąpieniem, w dowolnym sześciodekadowym okresie od dnia 21 marca do dnia 30 września, spadku klimatycznego bilansu wodnego poniżej wartości określonej dla poszczególnych gatunków roślin uprawnych i gleb; w przypadku gdy dla danej rośliny nie jest prowadzony monitoring suszy, szkody można szacować, jeżeli monitoring potwierdza wystąpienie suszy w uprawach o analogicznych wymaganiach wodnych;
5. **ujemne skutki przezimowania** – oznaczają szkody spowodowane wymarzeniem, wymoknięciem, wyprzieniem, wysmaleniem lub wysadzeniem roślin, w okresie od dnia 1 grudnia do dnia 30 kwietnia, polegające na całkowitym lub częściowym zniszczeniu roślin lub całkowitej utracie plonu lub jego części;

Wymarzenie – pod pojęciem należy rozumieć wymarzenie zbóż, które występuje, gdy zboża nie są pokryte pokrywą śnieżną i gdy następuje dłuższe i nagłe obniżenie temperatury. Jest to nieinfekcyjna choroba zbóż. Stopień wymarzania zbóż zależy od ich jesiennego zahartowania (stan fizjologiczny, który zależy od ilości nagromadzonych cukrów i stopnia uwodnienia komórek) i przedwiosennego rozhartowania. Zboża są dobrze zahartowane, gdy jesienią przez okres 3 do 4 tygodni utrzymuje się słoneczna pogoda i temperatury są dodatnie, ale bliskie zeru. Następnie po tym czasie korzystne jest nieznaczne obniżenie temperatury poniżej 0°C. Główne objawy to żółknięcie, brunatne i skrzycone liście zbóż. Chore rośliny łatwo wyciągnąć z ziemi. Obumarłe rośliny stopniowo zasychają i na polu powstają puste miejsca. Gdy pod wpływem niskich temperatur nie ulega uszkodzeniu węzeł krzewienia rośliny to w czasie okresu wegetacji następuje regeneracja innych zniszczonych części roślin. Rośliny są osłabione i opóźnione w rozwoju. Temperatury, które powodują uszkodzenie węzła krzewienia to dla jęczmienia ozimego około -12°C, dla pszenicy ozimej -15 °C, a dla żyta - 18 °C;

Wymoknięcie – pod pojęciem wymoknięcie należy rozumieć proces zachodzący, gdy podczas zimy/przedwiośnia występują dni o bardzo niskiej temperaturze oraz obfitych opadach śniegu, gdzie następnie w krótkim odstępie czasu przychodzi odwilż, podczas której śniegi topnieją a gleba pozostaje cały czas zamrożona. Dochodzi wtedy do wymoknięcia roślin, na skutek ich zalania lub wytworzenia skorupy lodowej. Symptomami zniszczenia plantacji jest brunatnienie i gnienie roślin, zerwanie części nadziemnej od korzenia, ubytki blaszki liściowej i masy korzenia oraz rozsadzanie tkanek wskutek zmian turgoru;

Wyprzenie - ma miejsce gdy na niezamrożoną ziemię spadnie gruba warstwa śniegu utrzymująca się przez 1 do 2 miesięcy. Rośliny pod śniegiem intensywnie oddychają

(dodatnia temperatura, ale nie zachodzi proces fotosyntezy z powodu braku światła). W efekcie rośliny są osłabione lub zamierają „z głodu” (wyczerpywanie się substancji pokarmowych). Pierwsze objawy są widoczne po stajaniu okrywy śnieżnej. Chore rośliny mają liście żółknięte, zwiędnięte i łatwo dają się rozetrzeć palcami. Chore rośliny mogą zostać zaatakowane także przez pleśń śniegową zbóż pałecznicę zbóż i grzyby a po zejściu okrywy śnieżnej są podatne na wymarznącie. Najwrażliwsze na wyprzenie jest żyto.

Wysadzanie – pod pojęciem wysadzanie należy rozumieć proces występujący najczęściej na przedwiośniu, gdy temperatura w dzień jest dodatnia, a nocą ziemia zamarza. Na glebach bogatych w próchnicę i gromadzących wodę dochodzi wtedy do uszkodzenia i rozrywania korzeni, a nieraz do „wysadzania”, czyli wypychania ich na powierzchnię;

Wysmalanie - występuje gdy zboża nie są pokryte pokrywą śnieżną, gdy następuje dłuższe obniżenie temperatury i gdy przez dłuższy czas wieje wiatr. Jest to nieinfekcyjna choroba zbóż. Chore rośliny stopniowo więdną, brunatnieją i zamierają. Takie zjawisko ma miejsce w wyniku stopniowego odsłaniania węzłów krzewienia i nadmiernej utraty wody przez rośliny, która nie może być uzupełniona przez korzenie z powodu niskich temperatur.

6. **przymrozki wiosenne** – oznaczają szkody spowodowane przez obniżenie się temperatury poniżej 0°C, w okresie od dnia 15 kwietnia do dnia 30 czerwca, polegające na całkowitym lub częściowym zniszczeniu roślin lub całkowitej utracie plonu lub jego części;
7. **deszcz nawalny** - oznaczają szkody powstałe wskutek deszczu o współczynniku wydajności co najmniej 4; w przypadku braku możliwości ustalenia tego współczynnika bierze się pod uwagę stan faktyczny i rozmiar szkód w miejscu ich powstania, świadczące wyraźnie o działaniach deszczu nawalnego;
8. **obsunięcie się ziemi** - oznaczają szkody spowodowane przez zapadanie się ziemi oraz usuwanie się ziemi, z tym że za szkody spowodowane przez:
 - a. zapadanie się ziemi - uważa się szkody powstałe wskutek obniżenia się terenu z powodu zawalenia się podziemnych wolnych przestrzeni w gruncie;
 - b. usuwanie się ziemi - uważa się szkody powstałe wskutek ruchów ziemi na stokach;
9. **grad** - oznaczają szkody powstałe wskutek opadu atmosferycznego składającego się z bryłek lodu;
10. **lawinę** – oznaczają szkody powstałe wskutek gwałtownego zsuwania się lub staczania ze zboczy górskich lub podgórszych mas śniegu, lodu, skał, kamieni, ziemi lub błota.

UWAGA!

Wymagana jest **ekspertyza** wydana przez Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej w przypadku wystąpienia **deszczu nawalnego, huraganu lub przymrozków wiosennych**.

Wystąpienie **suszy** przedstawia **System Monitoringu Suszy Rolniczej (SMSR)**. Wskazuje on obszary, na których wystąpiły straty spowodowane suszą w uprawach uwzględnionych w Ustawie o dopłatach do ubezpieczeń upraw rolnych i zwierząt gospodarskich (tj. Dz.U. z 2019 r. poz. 477 z późn. zm.).

Zgłaszanie wniosków o oszacowanie strat w uprawach rolnych i sporządzenie protokołu w przypadku **SUSZY** dokonuje się poprzez **aplikację publiczną** - „Zgłoś szkodę rolniczą” – dostępną na stronie Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Jeśli straty zgłoszone przez rolnika wyniosą powyżej 30% średniej rocznej produkcji rolnej aplikacja wygeneruje protokół i przekaże go do Wojewody w celu zatwierdzenia.

II. Zadania Komisji Wojewódzkiej i Gminnej

1. Do zadań Komisji Wojewódzkiej należy w szczególności:

- 1) nadzór nad pracami Komisji Gminnych w zakresie szacowania zakresu i wysokości szkód powstałych w wyniku niekorzystnych zjawisk atmosferycznych w gospodarstwach rolnych i działach specjalnych produkcji rolnej:
 - a) kontrolę dokumentów dostarczonych przez Komisje Gminne;
 - b) wrywkowe lustracje szkód na terenie gmin poszkodowanych w wyniku niekorzystnych zjawisk atmosferycznych;
- 2) w uzasadnionych przypadkach, np. w sytuacji dużego rozmiaru szkód, wspomaganie Komisji Gminnych w szacowaniu wysokości szkód w zabudowaniach oraz gospodarstwach rolnych i działach specjalnych produkcji rolnej poprzez organizowanie dodatkowych zespołów złożonych z członków Komisji Wojewódzkiej,
- 3) sprawdzanie pod względem merytoryczno – formalnym protokołów dokumentujących szkody,
- 4) sporządzenie i przesyłanie meldunków w zakresie rozmiaru szkód do Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

2. Do zadań Komisji Gminnej należy w szczególności:

- 1) oszacowanie szkód i sporządzenie protokołów z oszacowania szkody na podstawie przeprowadzonych wizji w terenie w gospodarstwach rolnych i działach specjalnych produkcji rolnej,

- 2) sporządzenie zestawienie zbiorczego szkód i przekazanie wraz z protokołami indywidualnymi (jeżeli szkody są większe niż 30% średniej rocznej produkcji rolnej) oraz innymi dokumentami do Wojewody Świętokrzyskiego,

III. **Zasady zgłaszania wystąpienia niekorzystnego zjawiska atmosferycznego i szacowania szkód**

1. Po wystąpieniu na terenie gminy niekorzystnego zjawiska atmosferycznego lub uzyskaniu informacji o szkodach od poszkodowanych rolników **w ciągu 48 godz. wójt/burmistrz/prezydent powiadamia bezpośrednio Pełnomocnika Wojewody Świętokrzyskiego do spraw Usuwania Skutków Klęsk Żywiolowych** o charakterze i dacie jego wystąpienia. **Przedmiotowe zgłoszenie jest obligatoryjne.**
2. W ciągu 15 dni Wójt/Burmistrz/Prezydent informuje Pełnomocnika ds. usuwania skutków klęsk żywiołowych o wstępnym rozmiarze strat przesyłając **Zawiadomienie** (wzór zawiadomienia o wystąpieniu niekorzystnego zjawiska atmosferycznego – załącznik nr 1 do niniejszej procedury).
Zawiadomienie stanowi informację o tym, że samorząd zgodnie z procedurami przystępuje do szacowania strat Zawiadomienie należy wypełnić na podstawie złożonych wniosków o oszacowanie strat przez poszkodowanych rolników oraz przeprowadzonej wizji lokalnej. Każde zawiadomienie będzie formalnie weryfikowane przez członków Komisji Wojewódzkiej z możliwością kontroli w terenie. Niekorzystnym zjawiskiem atmosferycznym musi być dotknięty pewien obszar na którym znajdują się poszkodowane gospodarstwa, w rozmiarach stanowiących zagrożenie dalszego ich funkcjonowania, z wyjątkiem szkód powstałych w wyniku pioruna.
3. W przypadku wystąpienia deszczu nawalnego, huraganu lub przymrozków wiosennych **wymagana jest ekspertyza** wydana przez Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej. Natomiast wystąpienie suszy przedstawia System Monitoringu Suszy Rolniczej (SMSR).
4. Wójt/burmistrz/prezydent ustala odrębnym zarządzeniem skład Komisji Gminnej szacującej szkody. Komisja gminna może zostać podzielona na Zespoły minimum 3 osobowe, a w przypadku szacowania budynków minimum 4 osobowe.
5. Wójt/burmistrz/prezydent w zwyczajowo przyjęty sposób informuje rolników o możliwości przeprowadzenia szacunków strat oraz terminie ich przeprowadzenia. Szacowanie strat możliwe jest tylko i wyłącznie na **wniosek** poszkodowanego rolnika (wzór wniosku - załącznik nr 2 do niniejszej procedury).

Wypełniony formularz wniosku wraz z podpisaną zgodą na przetwarzanie podanych danych osobowych rolnik winien złożyć niezwłocznie po wystąpieniu niekorzystnego zjawiska atmosferycznego do urzędu gminy właściwego ze względu na miejsce wystąpienia strat lub innym miejscu ustalonym przez gminę (np. u sołtysa).

W przypadku gospodarstwa rolnego położonego na obszarze co najmniej dwóch gmin w których wystąpiły szkody, wnioski składa się do każdej gminy oddzielnie. Do wniosku producent rolny dołącza kserokopię wniosku o płatności bezpośrednio w celu informacji o powierzchni gospodarstwa rolnego oraz w przypadku posiadania zwierząt gospodarskich kopie zgłoszenia do systemu Identyfikacji i Rejestracji Zwierząt (IRZ).

W przypadku niekompletnych lub nieprawidłowo wypełnionych wniosków wójt/burmistrz/prezydent wzywa poszkodowanego do uzupełnienia wniosku bądź odmawia przyjęcia wraz z podaniem uzasadnienia.

6. Komisja Gminna ustala wysokości szkód poprzez lustrację na miejscu:

1) w ciągu 2 miesięcy od dnia zgłoszenia przez producenta rolnego powstania tych szkód, tj.:

a. od wschodów do czasu zbioru plonu głównego danej uprawy albo jej likwidacji, albo
b. nie później niż w terminie do 3 miesięcy od wystąpienia gradu, deszczu nawalnego, huraganu, pioruna, obsunięcia się ziemi lub lawiny – w przypadku szkód w środku trwałym, albo

c. nie później niż w terminie do 12 miesięcy od ustąpienia wody umożliwiającego komisji rozpoczęcie szacowania szkód - w przypadku szacowania szkód spowodowanych przez powódź w budynkach;

2) dwukrotnie, w przypadku szkód spowodowanych przez ujemne skutki przezimowania, przymrozki wiosenne, powódź lub grad w drzewach owocowych (dotyczy wyłącznie drzew owocowych jako środka trwałego natomiast nie dotyczy szkód w owocach tj. plonie):

a. po raz pierwszy - w terminie do 2 miesięcy od dnia powstania tych szkód,

b. po raz drugi - nie później niż w terminie do 12 miesięcy od dnia powstania tych szkód.

W pierwszym etapie szacowania szkód w drzewach owocowych sporządza się protokół w formie notatki zawierający dane niezbędne przy powtórnym szacowaniu szkód. Komisja dokonując szacowania po raz drugi sporządza protokół z oszacowania szkód.

3) w przypadku wystąpienia w danym gospodarstwie rolnym niekorzystnych zjawisk atmosferycznych, przy jednoczesnym wystąpieniu strat w uprawach rolnych spowodowanych przez suszę ustalonych za pomocą publicznej aplikacji, Komisja

sporządza protokół łączony dotyczący wysokości szkód ze wszystkich niekorzystnych zjawisk atmosferycznych (za wyjątkiem suszy) nie później niż do 15 listopada danego roku, biorąc pod uwagę informacje otrzymane od Wojewody o wysokości szkód spowodowanych przez suszę w uprawach rolnych.

7. **Komisja Gminna przeprowadza wizję** na miejscu wystąpienia szkód, wykonuje dokumentację fotograficzną oraz spisuje szkody w **protokole do sporządzenia na miejscu lustracji** (zał. Protokół z oszacowania zakresu i wysokości szkód...)

Następnie Komisja sporządza w siedzibie Urzędu protokoły indywidualne lub zbiorcze w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach (wzór protokołu – formularz udostępniony na stronie internetowej Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi)

Protokoły i załączniki do protokołów winny zostać podpisane przez członków komisji oraz poszkodowanego lub osobę przez niego upoważnioną.

W przypadku gdy producent rolny odmawia podpisania protokołu, należy w polu uwagi odnotować ten fakt. Taki protokół powinien zostać podpisany przez członków komisji.

W celu zapewnienia obiektywizmu i bezstronności członkowie komisji **nie mogą** brać udziału w szacowaniu szkód w gospodarstwie własnym, małżonka lub rodzeństwa oraz innych osób z którymi pozostają w relacjach, mogących wywołać wątpliwości co do ich bezstronności.

8. Miejsce sporządzenia protokołu szkód z niekorzystnych zjawisk atmosferycznych, które wystąpiły w tym samym dniu lub okresie:

- w sytuacji, gdy straty u danego rolnika wystąpiły na terenie kilku gmin w tym w gminie w której zamieszkuje, po sporządzeniu indywidualnych protokołów w poszczególnych gminach są one przekazywane do gminy, na terenie której znajduje się siedziba gospodarstwa (tzn. miejsce zamieszkania rolnika) Komisja w tej gminie sporządza protokół zbiorczy, wpisując do niego straty ze wszystkich protokołów indywidualnych oraz uprawy w których strat nie było, a następnie przelicza % poziom szkód w skali całego gospodarstwa rolnego.
- Jeżeli rolnik posiada uprawy na terenie kilku gmin ale straty wystąpiły tylko na jednej z nich i nie jest to gmina w której zamieszkuje - protokół sporządzany jest w tej gminie w której wystąpiły straty z uwzględnieniem upraw z terenu wszystkich gmin.
- Jeżeli straty wystąpiły na terenie kilku gmin, poza gminą w której rolnik zamieszkuje, komisje sporządzają indywidualne protokoły a następnie przekazują do gminy właściwej ze względu na miejsce położenia większej części upraw, w celu sporządzenia protokołu zbiorczego.

UWAGA! Konieczna jest współpraca między gminami.

9. Następnie Komisja Gminna sporządza **zestawienie zbiorcze** z terenu danej gminy, odrębne dla każdej kłęski (załącznik nr 5 do niniejszej procedury).
10. W ciągu 30 dni od dnia oszacowania szkód tj.: od ostatniego dnia przeprowadzenia lustracji w terenie, wskazanego w zestawieniu zbiorczym składa się do Wojewody:
 - **Zestawienie zbiorcze** (1 egzemplarz) z terenu danej gminy, odrębne dla każdej kłęski zgodnie z przyjętym terminem w obowiązującym Zarządzeniu Wojewody Świętokrzyskiego
 - **2 egzemplarze indywidualnych protokołów oszacowania szkód wraz z załącznikami** w których poziom szkód był wyższy niż 30% średniej rocznej produkcji rolnej lub poziom szkód w odniesieniu do pojedynczego środka trwałego przekroczył kwotę 3350 zł.
 - imienny wykaz poszkodowanych
 - w przypadku wystąpienia deszczu nawalnego, huraganu, przymrozków wiosennych - ekspertyzę IMiGW (kopię lub oryginał)
 - oryginały lub kopie potwierdzone za zgodność z oryginałem dokumentów:
 - zarządzenia wójta/burmistrza/prezydenta z ustalonym składem osobowym Komisji Gminnej,
 - zaświadczeń o wykształceniu przewodniczącego i członków komisji (wykształcenie zgodne z zapisami Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 stycznia 2015 r. w sprawie szczegółowego zakresu i sposobów realizacji niektórych zadań Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (tj. Dz. U. z 2015 r. poz. 187 z późn. zm.), bądź potwierdzenie sołtysa - załącznik nr 3 do niniejszej procedury)
11. Jeśli gospodarstwo rolne położone jest na obszarze co najmniej dwóch województw, w których wystąpiły szkody protokołów należy przekazać do Wojewody w ciągu 45 dni od dnia oszacowania szkód.
12. Pracownik merytoryczny Wydziału Infrastruktury i Rozwoju ŚUW w Kielcach weryfikujący protokoły z oszacowania szkód w gospodarstwach rolnych i działach specjalnych produkcji rolnej, niezwłocznie po potwierdzeniu z upoważnienia Wojewody protokołów przesyła do urzędu gminy/miasta i gminy w przypadku dużej ilości protokołów powiadamia jednostkę samorządu terytorialnego o możliwości ich odbioru.

IV. Dodatkowe informacje, uwagi

1. W przypadku maszyn, urządzeń rolniczych oraz budynków gospodarczych i innych budowli służących do produkcji rolnej do protokołu należy dołączyć uproszczony kosztorys szkód (np.: wyliczenia wg wartości poniesionych rzeczowych nakładów niezbędnych na przywrócenie funkcji użytkowych). Przy wyliczaniu wartości szkód należy uwzględnić **zużycie techniczne**.
2. W razie kilkakrotnego uszkodzenia tej samej uprawy, wysokość każdej następnej szkody ustala się z uwzględnieniem wysokości poprzednio ustalonych szkód w skali całego gospodarstwa rolnego w odniesieniu do średniej rocznej produkcji rolnej w gospodarstwie rolnym lub dziale specjalnym produkcji rolnej z trzech lat poprzedzających rok, w którym wystąpiły szkody, albo z trzech lat w okresie pięcioletnim, z pominięciem roku o najwyższej i najniższej wielkości produkcji. W takim przypadku w kolejnym protokole wysokość szkód powinna zostać pomniejszona o szkody wykazane w poprzednich protokołach w odniesieniu do tej samej uprawy rolnej (łączny % strat w danej uprawie w roku kłęski nie może przekroczyć 100%).
3. Jeżeli w poprzednim protokole oszacowane przez komisje szkody były niższe niż 30%, komisja w kolejnym protokole może podać łączną wartość i poziom szkód w skali gospodarstwa w odniesieniu do niekorzystnych zjawisk atmosferycznych, dla których Komisja dokonuje oszacowania. W tym przypadku w protokole powinny być także wyodrębnione wartości szkód i ich poziom w skali gospodarstwa z wyodrębnieniem dla każdego niekorzystnego zjawiska zgodnie z załącznikiem 1c do protokołu z oszacowania zakresu i wysokości szkód w gospodarstwie rolnym.
4. Każdy protokół powinien być wypełniony z największą starannością - **czytelnie**. Niewłaściwy zapis powinien być przekreślony, podpisany i opieczętowany, a nad nim należy dokonać właściwego zapisu. Nie wolno natomiast poprawiać na wcześniej dokonanym zapisie, korektorować, itp.
5. Protokół powinien być sporządzony wyłącznie na podstawie wizji w terenie uwzględniając szkody zawarte we wniosku złożonym przez rolnika do urzędu. Z przeprowadzonej wizji powinna zostać sporządzona dokumentacja fotograficzna, stanowiąca załącznik do protokołu.
6. Załączniki stanowią integralną część protokołu, przy czym do protokołu należy dołączyć tylko te załączniki z wyliczeniami komisji dotyczącymi prowadzonej produkcji

i oszacowania szkód. Załączniki, które nie są wypełnione z uwagi na charakter prowadzonej przez producenta rolnej produkcji czy charakteru szkód – nie należy dołączać.

7. Nie należy natomiast zmieniać wzoru protokołu tzn. usuwać tabel, czy zapisów.
8. Do wyliczania szkód przyjmuje się dane wg regionu FADN IERiGŻ – region świętokrzyski - D
9. Średnią roczną produkcję w skali całego gospodarstwa ustalamy ujmując zarówno produkcję roślinną jak i zwierzęcą niezależnie od tego w której z nich wystąpiły szkody.
10. Informacje o kosztach poniesionych z tytułu niezebrań plonów w wyniku wystąpienia szkód ustalane na podstawie dokumentów będących w posiadaniu producenta rolnego np. faktury.

V. Stała pomoc finansowa dla poszkodowanych rolników

1. Producenci rolni, którzy ponieśli straty w produkcji rolnej mogą ubiegać się o kredyty preferencyjne na wznowienie produkcji w gospodarstwach rolnych i działach specjalnych produkcji rolnej w których wystąpiły szkody spowodowane przez suszę grad, deszcz nawalny, ujemne skutki przezimowania, przymrozki wiosenne, powódź, huragan, piorun obsunięcie się ziemi lub lawinę w rozumieniu przepisów o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 27 stycznia 2015 r. w sprawie szczegółowego zakresu i sposobów realizacji niektórych zadań Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (tj. Dz. U. z 2015 r. poz. 187 z późn. zm.)

Kredyty na wznowienie produkcji w gospodarstwach rolnych i działach specjalnych produkcji rolnej są udzielane bezpośrednio po wystąpieniu szkód spowodowanych niekorzystnymi zjawiskami atmosferycznymi, tj. najbliższym cyklu produkcyjnym i nie później niż 12 miesięcy od daty sporządzenia protokołu oszacowania szkód przez komisję.

2. **Inne formy pomocy** dla poszkodowanych rolników – sposób postępowania zgodnie z obowiązującymi przepisami (programy Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa)

VI. Ustalanie stopnia zużycia technicznego budynków

Zużycie to utrata wartości w stosunku do kosztu wzniesienia obiektu nowego. W budownictwie i rzeczoznawstwie wyróżnia się kilka rodzajów zużycia, jednak dla obliczenia

wartości / wysokości poniesionej szkody, spowodowanej przez czynniki atmosferyczne istotne jest **zużycie techniczne**.

Zużycie techniczne oblicza się w stosunku do całkowitej wartości obiektu w stanie nowym i zależy ono od wielu czynników, do których zalicza się: wiek obiektu budowlanego; trwałość zastosowanych materiałów, jakość wykonawstwa budowlanego, sposób użytkowania i warunki eksploatacji, wady projektowe, sposób prowadzenia gospodarki remontowej. Ocena stanu technicznego obiektu może być dokonywana w sposób wizualny lub badawczy, w zależności od rodzaju i stanu całego obiektu, w tym poszczególnych jego elementów.

Miarą zużycia technicznego obiektu budowlanego jest **stopień zużycia**. Wyrażany procentowo **stopień zużycia** jest podstawowym wskaźnikiem wartości rynkowej lub odtworzeniowej obiektu. Skutki zużycia technicznego (fizycznego) obiektu mogą zostać zniwelowane poprzez prawidłową gospodarkę remontową oraz przeprowadzenie remontu generalnego. Proces ustalania zużycia technicznego budynku polega na ocenie stanu zużycia całego budynku oraz jego poszczególnych elementów i odniesieniu do zakładanego okresu eksploatacji – trwałości obiektu. Trwałość to okres, w którym obiekt zachowuje swoje właściwości użytkowe. Trwałość wyraża się okresem użytkowania, czyli okresem, w którym właściwości użytkowe utrzymują się na poziomie nie niższym niż dopuszczalny. Generalnie przewidywany okres trwałości nie może być precyzyjnie określony z uwagi na wielość czynników wpływających na jego długość, stąd ustalany jest on empirycznie dla pewnych klas budynków o podobnych funkcjach.

Przykładowe okresy trwałości obiektów:

Przewidywany okres trwałości T (w latach)		
Rodzaj budynku	Konstrukcja drewniana	Konstrukcja murowana
Budynki i inne budowle gospodarcze	70	100

Do obliczenia zużycia technicznego budynku stosuje się wzór:

$$t \times (t + T)$$

$$Sz (\%) = 100 \times \text{-----}$$

$$2 T^2$$

gdzie:

t – wiek obiektu w latach

T – przewidywany okres trwałości w latach

Przykład

Budynek gospodarczy murowany, wybudowany 2001 r.

Wartość odtworzeniowa budynku 25000 zł.

2021 - 2001 = 20 lat – t

T = 100

$$20 \times (20 + 100) \qquad 2400$$

$$Sz (\%) = 100 \times \frac{20 \times (20 + 100)}{2 \times 100^2} = 100 \times \frac{2400}{20000} = 100 \times 0,12 = 12 \%$$

$$25000 - (25000 \times 12\%) = 25000 - 3000 = \mathbf{22000 \text{ zł}}$$
 (wartość wpisywana do protokołu)